

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

ALAPITOTTA: JÓZAN MIKLÓS

Karácsonyi csodatevők.

Tündöklő gyertyafény, fenyőillat, párolgó étel, ujjongó gyermekek, — vadidegen terep, jeges éjszaka, életveszély, a családtól ezer kilométer távolságban.

Bármily szerény lesz is idei karácsonyesténk, mégis elérhetetlen paradicsomnak tűnhetik fel azok előtt, akik értünk harcolnak az orosz pusztaságokon.

Akad-e magyar család, ahol nyugodtan ünnepeznének, míg a katonák iránti hálájukat le nem rótták? Ha meggondoljuk, hogy önfeláldozásuk nélkül városunk, falunk is hadszíntérré vált volna, ott-honunk helyén üszkös gerendák, égnek meredő romok lehetnének s mi gyermekeinkkel együtt, mint hajléktalan menekülők vészelnők át a kegyetlen telet, — valóban hálánk csekély törlesztésének tűnik fel a katonáknak küldött karácsonyi meglepetés.

Odakünn a legparányibb ajándék értéke is megsokszorozódik, jelképpé válik, a kedves, távoli Magyarország hírnökévé. Mi talán azt hisszük, hogy csak egyszerű hétköznapi holmit küldtünk, — ők az egész otthonhagyott világot megpillanthatják a hazai ajándék körül s még a csomagolópapírost is megsimogatják, ha véletlenül éppen egy ismerős utca nevét nyomtatták reá.

A végtelen havas puszta, az ellenség beláthatatlan tömege s a folyton jelenlevő halál ellen csak az összefogó, egymást segítő szeretet véd. A hazuról érkező szeretetsomag pedig így szól: Hozzánk tartozol. Magyar vagy. Számontartunk, szeretünk, bízunk benned.

De vannak katonák, akik nem tudnak örülni a finom cigarettának, a gyapjú érmelegítőnek s a színes könyvnek.

— Én megvolnék itt, — mondja magában — van kosztom s meleg egyenruhám. De mi van övelük otthon?

S a szeme előtt látja a fáradt asszonyt és a sovány gyermekeket. Pénz akkor is alig volt a háznál, mikor eljött, — azóta...

Milyen felmérhetetlen erőt jelentene a családos katonák számára, ha ilyenkor azt gondolhatnák: Őket nem féltem, ők odahaza vannak. Nincsenek egyedül...

A magyar társadalomra hatalmas próba vár 1941 karácsonyán. Meg kell értenünk, hogy a társadalom nemcsak gazdag emberekből áll, hanem mibelőlünk, belőled, ki e sorokat olvasod s belőlem, aki írom. A megsegítendő itthonmaradottak pedig nem a nyilvántartott nyomorgók közül kerülnek csak ki, hanem közvetlen környezetünkben élnek. Szegénységük még nem kirívó, a fiatal levélhordó várandós felesége, a hatgyermekes mosónő, vagy a szomszédban lakó anyóka, aki az unokáit nevelgeti: még édegel valahogyan a kis segélyből és a tartalék burgonyából. De a karácsonyfa világánál meglátják egyetlen ruhájuk feslő szálaít s rádöbbennek kegyetlen magányukra. Valaki hiányzik a családból, ő, az erős...

Egy új karácsonyi szokás van keletkezőben a sebesültek és katonacsaládok megsegítésére. Ha általánossá válik: újjászületik a karácsonyi csoda, felnőttek számára is eleven valósággá válik a karácsonyi angyal. Kilép a gyermekszoba kívánság-cédulácskái közül, hogy eleven hatóerővé váljék az életünkben.

Az új karácsonyi csodatevők így gondolkoznak: az ajándékot nem a saját nevemben juttatom el a gyermekeknek, hanem titokban adom át a sebesült édesapjának, katonatestvérnek, vagy a csonka kicsi család édesanyjának, hogy ő mint a saját ajándékát adhassa oda a gyermekének.

A szegények számára a karácsony kezdett holmi zsákmányoló alkalommá válni, s a lóto-futó családtagok igazán nem érezhettek semmi áhítatot szentestén, kopár lakásban, egymás megajándékozásának minden lehetősége nélkül.

A hadbavonult édesapa nagyocska gyermekei tudják, hogy magánosan küszködő édesanyjuk az idén nem készíthet számukra semmi meglepetést. Igazi karácsonyi csodának kellett történnie, hogy munkaképtelen bátyjuk, aki még felkötve hordja a karját, karácsonyestén két pár cipőt ajándékozott a kicsinyeknek! Jézuskának kellett itt járnia, hogy édesanyjuk, akit állandóan filléres gondok

gyötörnek, kinyitható képeskönyvet s hajás babát helyezett sugárzó arccal a fa alá!

Isteni igazságszolgáltatás: a Jézusért harcoló ismeretlen katona családjához titokban, ismeretlenül száll le Jézuska ajándéka...

A katonacsaládok legszebb karácsonyi meglepetése a tudat: nem vagyunk egyedül...

Az unitárius vallásközösség tagjai eddig is egy nagy családot alkottak. Gyakorlati és elméleti iparkodásuk közös célkitűzése mindig az volt, hogy a maguk területén öntudatos, különb magyarok legyenek. Élményükké vált-e valóban ez a magyarság? Idei szegény karácsonyunk mély szépsége mutatja meg.

Csodavárókból váljunk csodatevőkké, mosolyt varázsolva az elcsigázott harcos, a sebesült katona, a csüggedt édesanya és a vézna gyermek arcára.

És a reménytelen szobákban felgyúló fények számunkra is felejtethetlenné teszik 1941. karácsonyát.

SZ. WERESS JOLÁN

Áhítatos ünnepség keretében iktatták be hivatalába Józán Miklós püspököt

November 16-án ült össze egyházunk főtanácsa, hogy Józán Miklóst, megválasztott püspökét, Dávid Ferenc örökébe iktassa. Délelőtt 9 órakor dr. Gelei József főgondnok nyitotta meg az ülést a kolozsvári kollégium épületének dísztermében. Igen szép számban láttuk együtt egyházunk tanácsosait, amint magyar ruhában és székely harisnyában, az egy Isten egyházának szolgálatában tiszteletteljes csend közepette hallgatták a főgondnok megnyitóját: „*Mindenek előtt — mondotta — mély tiszteletünk és hódolatunk a legelső magyar katona, a mi Kormányzó Urunk Őfőméltósága iránt, aki fehér lován éppen ma 21 éve vonult be Budapestre új honszerzésre s a nemzeti becsületünket lealázó bolsevista szemét kisöprésére. De éppen akkora a tiszteletünk Vezérünk, Horthy Miklós katonái iránt is. Illik, hogy mielőtt a bölcsesség fakadna belőlünk, — mondotta tovább — a büszkeség elledjen bennünk fiainkra s a hála keljen keblünkben és Istenünkhöz esdekeljünk, hogy akik ma nagy messziségben, ős magyar nyomdokon járnak, ahol Hunor és Magyar ködbevesző magyar multban legendákat rótt számunkra, mindmind haza vezéreltessenek.*”

Ezután megemlékezett Széchenyi Istvánról, a legnagyobb magyarról, ki minden kor magyar hazafiának megadta az irányt, amely felé kötelessége haladni s amely ebben foglalható össze: *büszkék legyünk magyarságunkra.*

„*Nekem és mindannyiunknak — mondotta záró szavaiban — útírányt a mi Főtisztelendő Püspök Urunk fog kijelölni. Őt hallgassuk majd és hozzá igazodjunk, mert nekünk egy az egy-*

ház és csak egységes lehet annak vezetése is.”

Dr. Gelei József főgondnok javaslatára a főtanács dr. Kiss Elek egyházi főjegyző vezetésével küldöttségileg hívja meg az ülésterembe dr. Mikó Ferenc ny. igazságügyminisztériumi államtitkárt, Kormányzó Urunk Őfőméltósága képviselőjét.

Dr. Gelei József főgondnok megilletődött szavakkal üdvözli a legelső magyar ember képviselőjét. Benne nemcsak a kormányzói kiküldöttet tiszteljük, hanem a sok munkát végzett unitárius vezetőembert is, aki családja nemes hagyományai nyomdokain a csonkahazai unitáriusság világi vezetőjeként érdemes és elismerésreméltó munkát végzett.

Tíz órakor az Egyházi Főtanács tagjai a zsúfolásig megtelt templomba vonultak át. Józán Miklós püspök Gelei József főgondnok jobbán esperesek, teológiai tanárok és papok palástos seregétől követve érkezett az ünnepségre. A templomban már elfoglalták helyüket az egyházak, hatóságok és társadalmi egyesületek képviselői.

Az orgona hangjainak elcsitulása után Taar Géza nagyajtai lelkész mondott gondolatokban gazdag, mélyérzésű imát. A főgondnok bejelentette a püspökválasztás és a hivatali megerősítés tényét és felkérte Józán Miklós püspököt a hűségeskü letételére. Az eskü szövegét Kiss Elek dr. egyházi főjegyző olvasta s azt érces hangon ismételte az új püspök. Ezután aláírták a hivatalos eskü jegyzőkönyvét előbb dr. Mikó Ferenc kormányzói képviselő, majd Józán Miklós püspök.

Felejthetetlenül szép volt, amint a térdeplő püspök előtt elvonult az egyházi főjegyző és mind a kilenc egyházkörünk esperese s kezüket fejére téve egy-egy bibliai idézettel kívántak áldást munkásságára.

Ezután a beiktatott püspök elmondotta első beszédét, amelynek alapigéje János apostol első leveléből így hangzott: „*Megírjuk néktek, hogy a ti örömetek teljes legyen. Ez azért az üzenet, amelyet hallottunk Ötöle és néktek hirdetésünk, hogy az Isten világosság és Őbenne nincsen semmi sötétség.*”

A szeretetről, lelkeszi hivatásról, magyar kötelességről és egymás iránti feladatainkról beszélt.

„*Az unitárius egyház a négyszázestendős multnak leforgása alatt mindig megértette a felhívást, amelyet hozzáintézett az ő Megváltója, az ő Ura és Tanítómestere — mondotta többek között — és nem volt nehéz megérteni, mert hiszen a világosság és az erre való törekvés mindig megegyezett az unitáriusok hitbeli meggyőződésével és megegyezett magyar fajtánk lángoló szeretetével. Nem külön érdem ugyan, de mégis szívesen hangoztatjuk és ezt senki dicsekedésnek ne vegye, hogy a mi kicsiny unitárius megpróbált seregünk száz százalékgig székelly magyar és Dávid Ferenc emlékének fáklyafénye mellett Isten kegyelméből megismerhetjük a régi bölcseségnek áldott világosságát. Mintegy fogadalmat tettünk és teszünk, hogy mi készen voltunk — ezt őseink nevében mondhatjuk — magunk nevében, hogy készen vagyunk és unokáink nevében, hogy készek leszünk ezért a világosságért minden áldozatra. Legyen tehát a mi mai ünneplésünkben tisztelettel és szeretettel megemlékezés arról a székelly magyar fajról, amelynek imádkozó kolozsvári tagjai ebben a percben hallják az én beszédemet.*”

Imájában buzgón fohászzkodott a közeli határon túlmaradt híveiért, akik lélekben biztonnal szintén mind ott vannak.

Józan Miklós püspök hitvallást tett az igazi unitáriusság és az igazi magyarság mellett ez alkalommal is, s a felejthetetlen templomi ünnepély a magyar himnusz hangjai mellett ért véget.

A gyülekezeti ének elhangzása után az egyházfő és kísérete a püspöki lakásba vonult, ahol az egyházi és társadalmi egyesületek képviselői tisztelegtek és mondták el üdvözlő szavukat. Dr. Gelei József az unitárius egyházi és világi testületek, Kuun István gróf közoktatásügyi államtitkár a kultuszminiszter, Boga Alajos dr. kanonok a rk. egyház és teol. akadémia, Vásárhelyi János református püspök az Erdélyi Református Egyházkerület, Schneller Károly dr. egyetemi tanár és Járosi Andor esperes az Erdélyrészi Magyar Evangélikus Egyházmege,

Molitorisz Károly dr. a szász lutheránus egyház, Balibán Virgil dr. kanonok a görög kat. püspökség, vitéz Oláh József vezérőrnagy a katonaság, Vékás Lajos dr. ítélőtáblai elnök az ítélőtábla és a törvényszék, Dálnoki Gaál Elemér alispán a vármegye, Keledy Tibor dr. polgármester a város, Huszthy Károly dr. Budapest székesfőváros, Csutak Béla dr. rendőrfőtanácsos az államrendőrség, vitéz Zombory Lajos tűzoltófőparancsnok a tűzoltóság, Illés Gyula dr. főigazgató a tankerület, Kalith András dr. pénzügyigazgató pedig a pénzügyigazgatóság nevében mondott üdvözetet.

Számos társadalmi szervezet is elküldötte üdvözetét a beiktatott püspöknek. Szathmáry Lajos dr. az EMKE, Mikó Imre dr. képviselő és Botos János párttagozati titkár az erdélyrészi törvényhozók és az Erdélyi Párt, Walter Gyula főtitkár az Erdélyi Irodalmi Társaság, Végh József kolozsvári tagozati elnök az Erdélyi Magyar Ujságírók Egyesülete, Sándor Ákos dr. a szolnoki unitárius szórvány, Imreh Dénes dr. közjegyző a debreceni unitárius egyházközség, dr. Mikó Lőrincné az Unitárius Nők Szövetsége, Szabó Kató a Leányegyesület, Ekárt Andor lelkészkeri elnök a Lelkészkör, a Dávid Ferenc Egylet, az Unitárius Irodalmi Társaság és a Brassai Sámuel Unitárius Ifjúsági Egyesület tiszteletét tolmácsolta.

Az üdvözetekre külön-külön válaszolt Józan Miklós püspök, kinek szívből fakadó szavai mély hatást tettek a jelenlevőkre.

Az üdvözlések után az Egyházi Főtanács folytatta ülését s ezúttal sor került a püspöki munkaterv ismertetésére. „*Istenben bízó lélekkel — ötven éves papi mult után — foglalom el a magyarországi unitárius egyház püspöki székét, — kezdte beszédét a püspök — ezt a tekintélyt kölcsönző, de nem keresett hivatalt, amely a primus inter pares szerepében jutott rám.*” Visszatekintett a 22 éves elnyomatás idejére és megemlékezett azokról a testvéerekről, kik még ma is a határon túl élnek s kiknek egyetlen támaszuk az unitárius multból szerzett mélységes hitük. Hazafiság és hithűség számunkra rokon fogalmak. Ezt igazolja unitárius himnuszként öntudattá vált énekünk: „*Egy Istenünk, egy magyar hazánk.*” Az egyházi élet minden terére kitért beszédében s hangsúlyozta, hogy *erkölcsi megbecsülés terén ne tegyünk különbséget pap és iskolamester, falu és város lakója között. Egyetértő munkának kell folynia a szeretet jegyében.*

— *Nemzetem jövőjét* — fejezte be beszédét a püspök — *a munka, hit, becsület, kötelesség-érzet, testvéri szeretet és áldozat soha még nem szűnő fogalmaiban látom, hogy büszkeséggel töltsön el magyarnak lenni.*

A főtanács résztvevői némán állva hódoltak

a kormányzónak, amidőn választásának megerősítéséről szólva, Isten áldását kérte a legelső magyar emberre az unitárius egyház beiktatott feje.

A munkaterv kiegészítéséül a testvéries megértést jelölte meg a püspök, aki beszédét eképen fejezte be:

— *Nagy elődök nyomdokán haladva tesztek fogadalmat a hithűség és hazafiság mellett. Ezek vezéreltek engem eddig is teljes életemben.*

Józan Miklós püspök munkaterve ismertetése rendjén nehéz anyagi helyzetünkről szólva, azt a kötelességet állította hivei elé, hogy a küzdelmes jelenben elsősorban önmagunknak kell segíteni, hiszen mindezt magunkért tesszük. Javasolta, hogy 1571 emlékére „Magunkért” elnevezéssel egy alapot létesítsünk, amely legégetőbb szükségleteink fedezésére szolgáljon. A javaslatot a Főtanács tagjai nagy lelkesedéssel fogadták. Az adományok sorát Józan Miklós püspök nyitotta meg 1000 pengő, dr. Gelei Jó-

zsef egyházi főgondnok folytatta 500 pengő felajánlásával. Már a főtanácsi ülésen több egyházi tanácsos jelentette be ezen alaphoz való hozzájárulását.

A munkaterv felolvasása után a főtanácsi ülés résztvevői Berde-közebeneden vettek részt, melyen elsőnek Józan Miklós püspök szólalt fel és a kormányzó egészségére ürítette poharát. Utána Útő Lajos esperes mondotta el a Berdeserlegbeszédet. Szent-Iványi Gábor felügyelő gondnok a beiktatott püspököt üdvözölte, Barabás István esperes h. pedig dr. Gelei József professzort, az új főgondnokot. Márton András a székely falvak unitárius földművesei nevében mondott beszédet és üdvözölte a püspököt. Végül Józan Miklós püspök köszöntötte a kormányzó úr képviselőjében megjelent dr. Mikó Ferenc államtitkárt és gróf Kuun István kultuszállamtitkárt. A társas Berde-ebéd meleg, lelkes hangulatban ért véget.

Kereki Gábor.

Az Egyházi Főtanács és az egyesületek ülései.

A bécsi döntés óta tartott első rendes főtanácsi ülésünket nov. hó 15—16. napjain tartottuk Kolozsváron. Közel két esztendő számadásait, elvégzett munkáját s jövőre terveit tettük ítélet alá.

E beszámolóknak nem lehet feladata az, hogy a gazdag tárgysorozat minden egyes pontjával külön foglalkozzék. Az egyetemesebb jellegű és jelentőségű tanácskozási pontokat tárjuk fel olvasóink előtt.

Az idei főtanácsi ülésen résztvett egyházi tanácsosok sajnálattal nélkülözték az Egyházi Képviselő Tanács szokásos összefoglaló jelentését, melynek elmaradását a főtanácsi bizottság is hiányolta.

A testvéri együttérzés megnyilatkozása.

Az elnöki megnyitó után napirend előtt szólalt fel Zoltán Sándor lelkész, teol. m. tanár afia, aki mindnyájunk lelkéből szólott, amikor megemlékezett a Főtanács tagjai közül azokról, — mintegy hetvenen voltak —, akik a délerdélyi gyülekezetek őrállói, s nem jelenthettek meg testvéri találkozókon. Mindnyájukra Isten áldását kérjük, hazatérésüket mindnyájan reménykedve várjuk.

A mult érdemeinek elismerése.

Az elnökség javaslatára s az E. K. Tanács előterjesztésére a Főtanács egyhangú lelkesedéssel tb. egyházi főgondnokra választotta dr. Mikó Ferenc ny. államtitkárt, a csonkahazai Igazgató Tanács hosszú éveken keresztül nagy munkát végzett világi elnökét.

A Főtanács tb. előadó-tanácsosi címmel fejezte ki elismerését Kovács Kálmán tanügyi főtanácsos, gimnáziumi igazgató és dr. Mikó Lőrinc kir. ítélőtáblai tanácselnöknek azért a lelkes,

fáradhatatlan egyházépítő munkásságért, amit a kisebbségi sors esztendei alatt az egyházi és püspöki titkári munkakörben példaadó buzgósággal kifejtettek.

A nyugdíjbizottság.

Jelentéséből örömmel értesültünk, hogy tanári és tanítói nyugdíjasainkat a nem állami tanári és tanítói nyugdíjintézetek tagjai közé a magyar állam átvette. Ezzel nyugdíjintézetünk megerősödött. A magyar állam gondoskodása nyugdíjasainkra is kiterjedt. A nyugalmazott lelkészek, lelkészi özvegyek és árvák részére megállapított államszegély felhasználásával egyházunk jelentősen tudta emelni azt a nyugdíjat, melyet eddig éhbérnek is alig lehetett nevezni.

A nyugdíjbizottság tagjai megbízatását a Főtanács egy évre meghosszabbította s megbízta a nyugdíjbizottságot, hogy a szabályzatot a megváltozott idő követelményei figyelembe tartásával dolgozza át. Megbízta Vaska Dezső és dr. Veress Pál nyugdíjbizottsági előadó afiait, hogy készítsenek javaslatot a Duna-Tiszamenti egyházkör nyugdíjintézete beolvasztására, hogy ebben a kérdésben jövő évi főtanácsi ülésünk állást foglalhasson.

A lelkészi kongrua.

A kisebbségi sors igazi áldozathordozói a magyar egyházak lelképásztorai voltak. Az idő változása azonban reményeik teljesedését nem váltotta maradéktalanul élő valósággá. A magyar állam kezét megköti az érvényben levő kongruatörvény, melynek keretösszege ma már alacsony. Hasonló a helyzet a kórpótlékról intézkedő törvényeknél

is, mely a kórpótlékok számát túlságosan kevésben állapította meg s a megállapított kórpótlékösszeget is csak 50% erejéig folyósítja.

A gyakorlati életet tekintve, a megállapított juttatás: kevés. Egyházi Főtanácsunk ünnepélyes komolysággal hívta fel az Elnökség figyelmét arra, hogy az Egyetemes Lelkészkör közgyűlésén a lelkeszi fizetésekkel kapcsolatban elhangzott kívánságokat ismételten sürgesse, s azok megfelelő és megnyugtató rendezése egyik legfőbb gondját képezze.

Az államsegély.

Főtanácsunk tudomásul vette az 1941. évre utalt államsegélyt, s annak felosztását. Egyházunk a román uralom alatt a legtöbbet szenvedte, egyetemes egyházunk birtokait az agrártörvény majdnem teljes egészében elvitte, megmaradt néhány birtoktestünk, mint pl. a kolozsvári kollégium fűtését ellátó Berde-hagyatéki bányabükki erdő, épen a kolozsvári határvonalon túl maradt. A konverzió a megmaradt alapokat sujtotta. Intézményeink lerongyolódtak; azok helyreállítása, korszerű színvonalra emelése nemcsak egyházi, hanem egyetemes magyar érdek.

Főtanácsi bizottságunk javaslatára egyházunk megkeresi a kormányt, kérve, hogy gr. Apponyi Albert egykori vallás- és közoktatásügyi miniszter álláspontját magáévá téve, az unitárius egyháznak juttatandó államsegély összegét, ne az egyház lélekszámához, hanem nemzeti és kulturális hivatása mértékéhez arányosítsa. Bízunk benne, hogy kérésünk meghallgatásra talál.

Tanári választások.

Főtanácsunk egyhangúan gimnáziumi rendes tanárokká választotta Kolozsvárott: ifj. Hadházy Sándor, László Tihamér, Kriza Gyula, Lőrinczi Zoltán, Péterfy István, Útő Lajos; Székelykeresztúrt: Árkosi László, Molnár István és Péterfy Gyula tanárokat.

Ünnepélyes beiktatásukról az E. K. Tanács köteles gondoskodni.

Belső emberi érdemek méltányoló elismerése.

Főtanácsi bizottság javaslatára egyházi főtanácsi ülésünk megilletődött hangú ünnepélyes nyilatkozattal köszönte meg azt az átlagon messze felül emelkedő munkát, amit lelkes, tanár és tanító afiai a román megszállás keserves esztendei alatt egyházi és nemzetnevelő feladatuk teljesítése során végeztek.

Szervezeti törvénymódosítás.

Történelmi jelentőségű határozatnak nevezte a kolozsvári félhivatalos kormánylap azt a határozatot, melyet a budapesti egyházközség presbitériuma előterjesztésére Főtanácsunk hozott ami-
kor kimondotta, hogy mindazok az egyháztagok, akik az 1939:IV. tc. értelmében zsidóknak tekintendők, a jövőben szavazati joggal nem bírnak.

A kolozsvári napilapok e határozatot így méltatták: „Ebben a határozatban az unitárius törvényhozás az összes keresztény felekezetek közül legelőször nyilatkozott meg az új idők szellemében. Az ősi népi elemből álló unitárius egyház kebelében csupán a budapesti egyházközség összetétele tette szükségessé ennek a korszerű határozatnak a meghozatalát.”

Egyházköri választások.

Egyházköri és egyházközségi főtanácsi képviselőink megbízatása a jelen évben lejár, s újabb hatéves ciklusra egyházköri közgyűléseink és az egyházközségek elektorai eszközlik a törvényben megállapított létszámban a választást.

E választásokat a kolozsdobokai, székelykeresztúri és székelyudvarhelyi egyházkörökben már megtartották, s a beérkezett jelentések alapján a kolozsdobokai kör választását, mely a megengedtnél több tagot választott, a Főtanács megsemmisítette, új választást rendelve el, s megerősítette két legnagyobb körünkben eszközölt választásokat.

Az egyházköri választásokkal kapcsolatban az a kérdés merül fel, hogy a megcsönkült egyházkörök vajjon a törvényben biztosított teljes létszám erejéig eszközöljék a választást, vagy egykét tagsági helyet üresen hagyjanak, a túlmaradt egyházközségek számarányában, a hazaváró gyülekezetek képviselete megfelelő biztosítására. E nem is lényegtelen kérdést csak felvetettük, annak érdemi elbírálása az E. K. Tanács hatáskörébe tartozik.

Berde bizottság.

Méltányoló elismeréssel vette a Főtanács tudomásul a Berde bizottság megalakulását, s eddigi szép eredményű munkáját. E bizottság 32 szegénysorsú falusi népi rétegből származó fiatal számára teszi lehetségessé a továbbtanulást. A középosztály utánpótlását célzó ma divattá vált jel-szavakat, ha csendben is, de egyházunk a múltban is munkálta. A kisebbségi sors nehéz évtizedei alatt egyházkörönként néhány gyermek taníttatását vállalta. Egyik most munkába álló fiatal tanárunk ennek az áldozathozatalnak köszönheti életpályáját.

A jelen feladatai között e bizottság munkája kétségkívül egyike a fontosaknak, s támogatása minden áldozatot megérdemel. Árkosi Székely családból származó főgondnokunk nemes lelkét és munkásságát dícséri e bizottság eredményes munkája.

A felekezeti elemi iskola.

Dávid Ferenc kora óta az egyház munkája a neveléssel összekötött. A múlt század végén kezdődő szekularizáló törekvések hatása alattadtuk fel legtöbb helyen falusi elemi népiskolánkat, nem egy helyen csak használatra engedve át a tulajdonukat képező iskolaépületeket, amit a

román állam azonnal lefoglalt a hatalomátvétel után. A kisebbségi sors kényszere ismét felállította felekezeti iskoláink egész sorát, melyek a megmaradtakkal együtt derekas munkát végeztek. Unitárius és magyar szolgálat volt ezeknek az iskoláknak minden kultúrmunkája.

Ma tanulóink mintegy 20%-a jár csak felekezeti iskolába, s ezek sorsa és fennmaradása is megnehezült. Az állam, annak dacára, hogy a csonk hazainál nagyobb támogatásban részesíti őket, olyan terheket hagyott az iskolafenntartó egyházak vállain, melyet azok elhordozni nem nagyon bírnak. E kérdés maradéktalan, gyors és eredményes rendezését várja egyházunk s vele együtt Erdély magyar társadalma.

Tanügyi jelentések.

Theológiai Akadémiánk nagy gondja a lelkesi nemzedék megfelelő utánpótlása. A két gimnázium növendékszámja örvendetesen gyarapszik, különösen az alsóbb osztályok népeseek. A székelykeresztúri téli gazdasági iskola munkája ma is elismerésreméltó. Növendékekkel való ellátása lelkeszaink egyik legfőbb gondját kell hogy képezze. Kolozsvári eredményesen működő Leányotthonunk mellett egyre nagyobb szükség van Székelyudvarhelyt egy unitárius középiskolás leányotthonra, legalább 25—30 leány számára. Javaslat hangzott el, hogy a székelykeresztúri állami polgári leányiskolát egyházunk vegye át.

Az érettségi vizsgák ismét magyar nyelven, ősi intézeteink falai közt folytak le. Jól esett megtudni, hogy az állami vizsgabiztos tisztét a két intézet régi növendékei: Kovács Kálmán és Árkosi Barabás Tibor tanügyi főtanácsos afiai töltötték be.

A nyári vasárnapi iskolai tanítások korszerűsítését több felszólaló kérte. E kérdésben a körök véleménye kikérése után, jövő évi Főtanácsunk foglal állást.

Vallástanítási kérdéseink.

A jelentésben a számszerű száraz adatok mellé szeretnénk volna valamit az elvégzett munka szelleméből, problémaköréből hallani.

Elemi iskolai tantervünk reformja évek óta napirenden van. A beadott javaslatot az egyházkörök többsége nem fogadta el. Főtanács új és részletes javaslat megtételére hívta fel az egyházközi közgyűléseket s e javaslatok előkészítésére és megtárgyalására a vidéki lelkeszöröket is felkérte. Reméljük, hogy így két éven belül korszerű elemi iskolai vallástanítási tantervünk, s ennek alapján pályázat hirdetése után megírt tankönyvek fognak rendelkezésünkre állani.

Középiskolai vallástanításunk problémáival lapunk mult számában részletesebben foglalkoztunk. E kérdés is napirenden van, s az új hitoktató lelkeszi állások szervezési kérdései mellett majd idejében döntésre érlelődik.

Választások.

Főtanács megerősítette a székelykeresztúri egyházkörben körü felügyelő gondnokká megválasztott dr. Menyhért Dénes szolgabíró afiát, s az esküt bevette. Legnagyobb egyházkörünk fiatal felügyelő gondnokát szeretettel üdvözöljük.

Két megüresedett egyházi tanácsosi tisztséget töltött be a Főtanács. Mindkét választás régi, kipróbált munkásokat érdemesített az életfogytiglani tanácsosi tisztre. Egyházi részről Rostás Dénes sepsikálnoki lelkész, a háromszéki kör esperes-helyettese, világi részéről primor Pálffy László, a kolozsvári egyházközség gondnoka, a pénzügyi bizottság elnöke választottak meg csaknem egyhangúan.

Az Unitárius Theológiai Akadémia dékánjává a következő négyéves időtartalomra dr. Fikker János tanárt, a Főtanács egyhangúan újraválasztotta. A lelkeszi utánpótlás kérdését szíven viselő embert jutalmazott a főtanács bizalma.

Számódások, költségvetések.

A benyújtott számadások tudomásul szolgáltak. A költségvetésben örömmel üdvözöltük azokat a tételket, melyek a missziói munka előbbvitelét szolgálják. Sajnos, hogy Duna-Tiszamenti Egyházkörünk közgyűlési javaslatai elkésve érkeztek fel s így ott előterjesztett kérdéseinket nem méltányolhatták érdemük szerint. Pethő István lelkesztársunk tartalmasan foglalta össze egyházközi kívánásainkat, s elnöklő főgondnok ígéretet tett, hogy e nagy szórványterület kérdését figyelemmel kíséri. A megállapított 4121 pengő egyházközi államsegély felosztásáról egyházközi közgyűlésünk van hivatva gondoskodni.

Egyházunk központi tisztviselői.

E. K. Tanács részéről javaslat tétetett a költségvetés rendjén, mely egyházi központunkban dolgozó tisztviselőink fizetési osztályokba sorozását célozta. A főtanács bizottság indítványára e javaslatot megfelelő előkészítésre Főtanács visszaadta, s központban dolgozó tisztviselőink részére az 1942. évre átmeneti járandóság fizetését utalványozta.

E kérdéssel kapcsolatban fel kell vetünk azonban egy kérdést, mely egyházi embereink közötti beszélgetésben egyre gyakrabban felmerül. Vizsgálja meg e problémát az E. K. Tanács abból a szempontból is, hogy melyek azok a tisztviselői állások, melyekre a központban feltétlenül szükség van, azokat szervezze meg s megfelelő pályázat hirdetése után töltsse be. Nem szerencsés helyzet az, hogy egyes tisztviselők öt-nyolc esztendőre csak mint berendeltek végzik munkájukat. Ha e munkakörre szükségük van, akkor véglegesen be kell tölteni megfelelő állásszervezés után, — ha mint többünk véleménye szerint központi tisztviselői karunk egyházunk anyagi teherbíró képességéhez, s elvégzendő feladatainkhoz viszonyítva túlméretezett, akkor a felesleges állásokat le kell építeni.

A fizetési osztályba sorozásnál az állami előírásokat figyelembe lehet és kell is venni, s akkor eltűnnek azok a lehetetlen aránytalanságok, ami miatt a főtanácsi bizottság a benyújtott javaslatot most elutasítani javasolta.

Az unitárius szórványkérdés,

a szórványokról szóló tanügyi jelentés kapcsán került előtérbe. Az E. K. Tanács érdekes és részleteket felölelő javaslatát, iránymutatóul a Főtanács elfogadta. Az unitárius szórványkérdés csak kis vonatkozásában nemzetiségi probléma, ahol másoldali támogatásra is számíthatunk, legnagyobb részében felekezeti önvédelmi harc, melyet pergő tűzben állandó támadások és rohamok között kell megvívni.

A mezőségi szórvány most külön gondozót kapott. Erősíteni kell a baróti szórványt, s nem szabad csak a kongruára támaszkodni. Nagyvárad, Bihar, Kocsord az unitárius szórványprobléma ismert állomáshelyei. Elhatározta a Főtanács, hogy központi missziói lelkészt állít be Szilágy, Beszterce, Szolnok-Doboka megyék szórványunitáriusai gondozására.

Debrecenbe lelkész küldését rendelte el a Főtanács. E kérdés egyházköri életünk régi fájó sebé, s reméljük, hogy debreceni hiveink is megértik e kérdés egyetemes vonatkozásait.

Indítványok, fellebbezések,

rendjén kisebbjelentőségű kérdések kerültek tárgyalás alá, s nyertek megnyugtató elintézt.

A főtanácsi bizottság

általános összefoglaló jelentését, a főtanácsi ülés megjelenő jegyzőkönyvében mindenkinek elolvasásra és megfontolásra ajánljuk. Derék, jó munkát végeztek, annak dacára, hogy javaslataikat egyes kérdésekben a Főtanács plénuma nem osztotta.

A Főtanács a főtanácsi bizottság jövő évi tagjaiul az alábbiakat küldte ki: Kovács Kálmán, dr. Abrudbányai Ede, dr. vitéz Kozma György, primor Pálffy László, Bálint Ödön és Halmágyi János esperes, Benedek Gábor és Ekárt Andor lelkész, Péter Lajos tanár.

A bizottság tagjai közül többen tagjai az E. K. Tanácsnak. Megfontolandó, hogy e bizottság a E. K. tanácsi tagok kiküldetése helyes-e, hiszen e bizottság legfontosabb feladata épen az E. K. Tanács munkájának megvizsgálása.

A Főtanács bezárása.

Az elnökség munkájáért Útő Lajos esperes mondott köszönetet. Méltatta dr. Gelei József főgondnok törekvéseit aki lelkesedéssel, s igazi széky munkabírással végzi feladatát s megvalósítja a gyakorlatban is a kettős elnökség eszményét. Bálint Ödön esperes, közügyigazgató-helyettes hálaadó imában emelte fel lelkünket, s mondott köszönetet a tanácskozások békeséges lelkéért.

*

Beszámolónkban felvetett egyes kérdések rész-

letes megbeszélésére alkalmilag lapunk hasábjain még visszatérünk.

Egyháztársadalmi egyesületeink közgyűlései.

Főtanácsunk ülésével kapcsolatban egyháztársadalmi egyleteink közül többen közgyűlést és összejevetelt tartottak.

Az Unitárius Lelkészkör.

A közgyűlésen Biró Lajos mondott buzgó imádságot, Pál Dénes elnök tartalmas megnyitót. Barabás István lelkész színvonalas és körültekintő előadását nemsokára a Keresztény Magvetőben olvashatjuk. Bedő Árpád a lelkészi fizetések megállapítása tárgyában terjesztett elő határozati javaslatot. Sigmond József indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy az Unitárius Szószék c. lapját továbbra is megjelenteti. Dr. Gelei József főgondnok 100 P jutalmat tűzött ki egy lelkészek által kidolgozandó pályatétel jutalmazására, mely a lelkész szerepét a nemzetnevelés szolgálatában tárja fel. A közgyűlés a pályatétel kitűzését köszönettel fogadta.

Barabás István indítványt tett egy lelkészköri segélyalap létesítésére, melyet a közgyűlés elfogadott. Pethő István javaslatot tett, hogy a jövőben világi embereink közül egyházi tisztségre csak azt lehessen megválasztani, akinek családja is unitárius. Az indítványt a közgyűlés felterjeszteni határozta. A lelkészi egyensapka rendezése kérdését a közgyűlés az elnökségre bízta.

A tisztújítás rendjén a közgyűlés az alábbi tisztikart állította a következő három évre a lelkészkör élére: elnök: Ekárt Andor, Csehétfalva — alelnök: dr. Fikker János, Kolozsvár, — titkár-jegyző: Ferencz József, Budapest — pénztáros: Bedő Árpád, Iszló — az Unitárius Szószék szerkesztője: Kelemen Imre, Oklánd.

Unitárius Irodalmi Társaság.

Dr. Gál Kelemen alelnök vezetése alatt tartott ülésén tb. elnökévé választotta főtisztelendő Józán Miklós püspök urat, meghallgatta P. Szentmártoni Kálmán főtítkári évi jelentését, a beszámolót a pénztár és a Keresztény Magvető helyzetéről. Vári Albert szerkesztő megemlékezett a Keresztény Magvető megalapítása nyolcvanadik évfordulójáról.

Az Irodalmi Társaság dr. Zsakó István indítványára már hónapok óta egy unitárius lexikon kiadását készíti elő.

A Társaság dr. Ferenczy Géza elnök 200 pengős pályadíjára: az unitárius irodalom a megszállás alatti Erdélyben, Józán Miklós püspök 50 pengős pályadíjára: Péterfy Dénes irodalmi munkássága méltatása tárgyában tűz ki pályatételeket.

Dávid Ferenc Egylet.

A Közgyűlést megelőző felolvasó ülésen megnyitót dr. Kiss Elek ügyvezető elnök mondott. Máthé Zsigmond nyáradszentmártoni lelkész imádkozott, Lőrinczi Mihály Amerikából nemrégiben hazatért lelkész élnéneiről tartott érdekes felolvasást.

A közgyűlés tudomásul vette dr. Fikker János titkár jelentését, az örvendetesen megváltozott viszonyoknak megfelelően módosította alapszabályait. Tb. elnökévé megválasztotta főtisztelendő Józán Miklós püspök urat. A választmány tagjait újraválasztotta és kiegészítette.

Az Unitárius Nőszövetség

évi közgyűlését már megtartotta, azonban szépen berendezett helyiségeiben kellemes hangulatú ismerkestélyt rendezett.

Ferencz József.

Mit mond az írás?

Az örök életről.

„Háború van kint a nagy világban.” Emberi életek százai és százezrei állanak naponta szemben a halállal. Hozzátartozók, talán már gyászban és könnyben, kérnek és várnak feleletet arra a nagy kérdésre: Mi vár reánk a halál után! Ha valaha, ma időszerű az örök életről elmélkedni.

Ma időszerű? Volt-e egyáltalán olyan kor, amelyben nem volt ez a kérdés időszerű! Amíg élet van, addig a halál mindig időszerű. És amíg látogató nálunk a halál, belső kényszer hajt rá, hogy érdeklődjunk az „Azután” felől.

ELSŐ HÉT

Általános olvasmány: Máté XXIV. része egészen. Figyelmünket ne a szavakra fordítsuk, hanem a lényegre. Az e fejezetben jósoltak már bekövetkeztek; tényleg nem mult el az a nemzetség, mígnem mindezek meglettek (Mt. XXIV. 34.) Titus, római hadvezér Kr. u. 70-ben elfoglalta Judeát és Jeruzsálemet, lakóit jórészt leölette, a többit szétszórta s megtiltotta nekik, hogy oda valaha is visszatérjenek. (Ekkor kezdődik a „nagy diaszpóra”, szétszóratás, melynek eredményeképpen élnek ma zsidók a világ minden országában.) Ami a Messiás eljövetelel illeti (XXIV. 30.), erről később szólni fogunk, most az olvasó ne foglalkozék vele. Figyeljen azonban mindenki arra, milyen magatartást vár tőlünk Jézus háború idején. Ez a lényeg.

Ez általános olvasmány mellett kövessük az örök élet gondolatát az alábbi részletezés szerint:

Hétfő: Minden kor legégetőbb kérdése ez volt: „Ha meghal az ember, vajjon feltámad-é?” Jób XIV. 14. Olv. még: Jób XIV. rész.

Kedd: És minden kor a halhatatlanság bizonyosságáig ért el. Jób is. „Tudom, hogy az én megváltom él, és utoljára az én porom felett megáll. És miután ezt a bőromet megrággják, testem nélkül látom meg az Istent. Jób XIX. 25—26.

Szerda: A halál titkainak kutatása azonban éppen úgy fejlődésen ment át, mint a természet titkainak a kutatása. „Mikor gyermek valék, úgy... gondolkodtam, mint gyermek, úgy értettem, mint gyermek; minekutána pedig férfivá lettem, elhagytam a gyermekhez illő dolgokat”, mondja Pál apostol. A népek épp úgy átmennek a gyermekkoron, hogy felnőtté fejlődjenek azután, mint az egyes emberek. Olv. el: I Kor. XIII. 9—12.

Csütörtök: Jézus oldja meg teljesen az örök élet titkát, mint a vallás minden más titkát is.

„Én vagyok az út, az igazság és az élet, senki sem mehet az Atyához, hanem ha én általam.” Jn. XIV. 6.

Péntek: Jövetelének egyik legfőbb célja az volt, hogy megszabadítsa az embereket a halál félelmének rabságából. Azért jött, hogy „megszabadítsa azokat, akik a haláltól való félelem miatt teljes életükben rabok valának”. Zsid. II. 15. V. ö. Lk. IV. 16—21.

Szombat: A halál titkainak keresése lassú fejlődéssel ért Jézusig, de az emelkedettebb szellemű kutatók abba az irányba mutattak, amerre Jézus. Erre céloz Jézus ezekkel a szavaival: „Tudakozzátok az írásokat, mert azt hiszitek, hogy azokban van a ti örök életetek; és ezek azok, amelyek bizonyosságot tesznek rólam!” Jn. V. 39. Olv. még: U. ott 46. vers.

MÁSODIK HÉT

Általános olvasmány: Lukács XVI. 19—31. Figyeljük meg elsősorban azokat a részeket, amelyeket Jézus korának az örök életről való elképzelése szerint használ, mert hiszen csak ismert fogalmakhoz kapcsolva fejtheti ki a maga új tanításait. A halál utáni élet materiális és gyermekes elképzeléséhez már új tanítást fűz s ennek az új tanításnak első sorai e rész utolsó versében jelennek meg. „...ha a prófétákra nem hallgatnak, az sem győzi meg őket, ha valaki a halottak közül feltámad.” Lk. XVI. 31. V. ö. ezzel azt a igyekezetet, mely Jézus testi feltámadásával akarta elhíttetni az ő tanításainak igazságát. Pedig éppen fordítva: tanításainak igazsága kell, hogy meggyőzzön minket az örök életről.

Hétfő: Jézus korában is főkérdés volt az örök élet. „És mikor útnak indult vala, hozzá futván egy ember és letérdelve előtte, kérdezi vala őt: Jó Mester, mit cselekedjem, hogy az örök életet elnyerhessem?” Mk. X. 17. Hasonló esetekről olvashatunk Lk. XVIII. 18., Mt. XIX. 16. stb. alatt is.

Kedd: Jézus feleletei rendszeren azokból az elképzelésekből indulnak ki, amelyek korában ismertek. Erre is vonatkoznak ezek a szavai: „Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek, vagy a prófétáknak eltörlésére. Nem jöttem, hogy eltöröljem, hanem inkább, hogy betöltssem.” Mt. V. 17.

Szerda: Sőt, még amikor szellemi, magasabbrendű értelemmel „tölti be” az alacsonyabb rendű, mert materiális alapú „törvényt”, még akkor sem mondhat el mindent, hiszen jól tudja, hogy kortársaihoz beszél, akiknek értelmi befogadó-képessége határolt. „Még sok mondaniva-

lóm van hozzátok, de most el nem hordozhatjátok". Jn. XVI. 12. Olv. még u. ott 13. vers.

Csütörtök: Ezért találjuk meg Jézus tanításaiban azokat a túlmateriális elképzeléseket a túlvilágról, melyeket korának zsidósága vallott. Így a *Seol*, vagy pokol fogalmáról is beszél. Lásd ezt többek között az általános olvasmányban (Lk. XVI. 19—31.) is. Olv. még: Mt. XI. 23, XVI. 18. Lk. XVI. 23.

Péntek: Ezért beszél a Messiás színpadias eljövételéről is, mert hallgatói képzeletét ott akarja megragadni, ahol az már ismert talajon mo-

zog. Lásd az előző heti általános olvasmányban is. (Mt. XXIV.) Olv. még: Mt. XVI. 27.

Szombat: Az utolsó ítélet túl kézzelfogható elképzelése is így kerül Jézus tanításai közé. L. Mt. XXV. 31—46.

Ezeket a kezdetleges elképzeléseket az örök életről azonban Jézus megtölti emelkedett szellemi tartalommal, úgy hogy lassanként meg is szűnik azoknak materiális jellege és egészen lelkiivé válnak. Ezt fogjuk tárgyalni a következő héten. (Folytatása következik.)

Szent-Iványi Sándor.

Jézuska eljött.

Karácsony szombatja van. Este felé. Siető emberekkel telt az utca. Kipirult arcú, csillogó szemű emberekkel. Rohannak haza. Családjuk körébe. A karácsonyfa alá. A zöld ágak közé, melyeken most még nem égnek a gyertyák. Most még csak a szemekben lobognak az öröm apró lángjai. Attól oly vidámak az arcok.

Az egyik bérház kapuja alól azonban el-elcsukló zokogás szűrődik elő. Arranézek. Nyolckilenc esztendő kisleány zokog a kapu sarkában, vékony vállai meg-megrázkódnak a nagy belső fájdalomtól. Feléje tartok. Hirtelen nagyobbacska suhanc ugrik elő a sötét kapuboltozat alól. Mint a nyíl szalad el mellettem. Futtában visszanez, szeme: a tettenért rossz lelkiismeret. Mit tehetett? Mivel ríkatta meg ezt a csöppnyi leányt? Megütötte, megverte talán?

Odamegyek a zokogó gyermekhez. Magam felé fordítom könnyben úszó arcát. Milyen ismerős! Hohó, hiszen Veronka ez! Kis tanítványom, a házfelügyelő gyermeke.

Veronka! Vera! — törölgetem a könnyeit. — Ne ríjj már olyan nagyon. Bántott valaki?

Rámnéz egy kicsit, — úgy látszik: megismer, — aztán belefúrja szőke kis fejét a karom szögletébe. Onnan huppogja töredezetten, alig értem a szavát:

— Nem a Jézuska! Nem ő hozza a karácsonfát!!

Megütődöm. Ez bizony nagy eset.

— Mit beszélsz! — támadok rá, mert ez a legjobb módszer, hogy felfigyeljen s elálljon a sírás. — Honnan szeded ezt a butaságot?

Kicsit rámnéz, reménykedve, hogy hátha mégis . . . de azután ismét hatalmába keríti a kiábrándító bizonyosság. Ujfent sírásba fog. Ugy mutat arra felé, ahol a menekülő suhanc eltűnt:

— A Pista mondta. — S dől a könnye.

Szóval ezért menekült el az ipse. A Pista. Ezért volt olyan büntudatos a visszanező két szeme. Nem azért, hogy megütötte volna a gyermeket. Nem verte meg. Rosszabbat tett ennél: a szívét ütötte meg, a hitét verte el.

— Aztán hát úgy hiszel te ennek a Pistának? — próbálkozom a vigasztalással.

Ismét a reménykedve felkapott fej s utána a csüggedő bizonyosság.

— Megmutatta. Elvitt és megmutatta.

— Hol te? Hol mutatta meg?

— Nálunk. Anyám díszíti a fát, nem a kis Jézus! — S hull a könnye e vallomás után ismét, mint a zápor.

Hát ez bizony alaposan elintézte a dolgot, ez a Pista-gyerek. A legbiztosabb módon: mindjárt szemléltette is, amit tanított. A kamasz-tudás buta göggyével, gonosz fölényével tépte szét azt az aranyszálat, mely ezt a szőke fejcskét a boldog karácsony ígézetéhez fűzte eddig. S csak amikor az összedőlt belső tündérpalota robaját, a felesülő zokogást hallotta, eszmélt rá gyilkos merényletére. Akkor azután elmenekült. Az örök kamaszok, felnőtt kölykök, a féltudósok szokása szerint. Akik fennen ágálnak, mikor rombolni lehet, de sehol sincsenek, amikor építeni kellene.

— Te Vera, — szölongatom a síró gyermeket. Ide figyelj már, nő. Hallgass rám egy kicsit. Azután annyit sírhatsz, amennyit akarsz, nem bánom.

Megáll egy perere a könnyek malma, de jócskán fátyolos még mind a két nagy gyermekszem, amikor rámnéz.

— Azt mondom én neked, bizony a Jézuska hozza a karácsonyfát.

Megisméltódik a régi mozdulat, az ősrégi, örök emberi mozdulat: reményben csillan fel perere a két szem, aztán csalódottan horgad le újra.

— Nem lehet az, pap bácsi. Hiszen . . . hiszen láttam!

— Megállj te. Ne ríjj már megint. Mit láttál? Mondd meg.

— Hát . . . hát láttam, hogy édesanyám díszíti a fát.

— Egyebet nem láttál?

— Egyebet nem.

— A szemét nem láttad? Az édesanyád szemét?

— A szemét? — kérdi csalódottan, mert közben

már reménykedni kezdett, hogy azt mondom: ott volt a Jézuska is, elbújva valahol a fa mögött.

— Igen, az édesanyád szemét. Azt láttad-e?

— Mit láttam volna rajta?

— Ej Veronka. Hiszen pedig csak azt kellett volna nézned s mindjárt megláttad volna a Jézuskát benne.

— A Jézuskát? Az édesanyám szemiben?

— Azt. Ott. Igen.

Butácskán néz rám. Látszik, nem érti a dolgot. De hát nem csoda, sokan nem értik ezt a felnőttek közül sem.

— Ide hallgass, Vera. Emlékszel te, hogy mit tanultunk a Jóistenről? Ugyebár azt, hogy lélek. Nem olyan, mint mi, földi emberek. Nincs testi formája. Kézze meg nem fogható. Mégis mindennütt jelen van s munkálkodik, ahol csak akar. Emlékszel, úgy-e?

Rámhagyja: emlékezik.

— Hát ilyen lélek most már az Ő legjobbjak fia is, a Jézuska. Érted? Lélek, mert Isten magához vette. S ő is munkálkodik, ahol csak akar. Érted ezt is, úgy-e? Nem úgy jelenik meg, mint a postás bácsi, vagy a rendőr, vagy a sarki fűszeres: ruhásan, kucsmásan, bundával a vállán. Ő akárhelyen megjelenhetik, akármelyik szívben, mert Ő lélek. S ahol Ő megjelenik, ott úgy történik minden, ahogy Ő akarja. Érted ezt, Vera?

Vera érti is, nem is. Csak ennyit kérdez:

— Nem lehet látni?

— Nem. Azaz, hogy mégis. Azoknak a szemében, akikben megjelenik. Akiket méltónak tart rá s akiket aztán Ő irányít. Irányít arra, hogy szeressenek. Hogy csupa szeretetből örömet okozzanak másoknak is. Hogy karácsonyfát és ajándékot vegyenek. S hogy milyen karácsonyfát vegyenek és milyen ajándékokat. Valamelyik földi ember megy ki a piacra, látszólag ő veszi a fát, ő is díszíti fel. De csak látszólag. Valójában a Jézuska indítja útnak, a Jézuska segít a válogatásban és a Jézuska rakatja fel a díszeket is. Érted, Vera?

— S édesanyám szemiben is látni a Jézuskát?

— Azt hiszem, Vera. Mert látod, karácsonyfát, ajándékot mindenki vehet, akinek pénze van rá, de nem lesz az igazi karácsony, ha nem a Jézuska irányította őket. Rossz emberek is vesznek karácsonyfát, de nincs hasznuk belőle. Nem tudnak örülni neki, s másoknak sem tudnak örömet szerezni. Mert az ő lelkükben nem jelenik meg a Jézuska, nem tanítja meg őket, hogy lehet igazi karácsonyt ünnepelni.

— A Kropacsek úr! — böffen fel most hirtelen Vera. — Tetszik tudni, innen a második emelet 7-ből. Mindig káromkodik. Mindenki veszekszik. S tavaly is két nappal karácsony után már kilökte a fát a folyosóra, mert azt mondja, hogy csak szemetet csinál a szobában.

— Na látod. Neki nem szerzett örömet a karácsonyfa, mert biztosan nem jó ember s az ő lelkében nem jelent meg a Jézuska.

— De édesanyámban igen, úgy-e? — bizakodik a gyermek.

— Bizonyára, Vera, bizonyára. Hiszen édesanyád jó asszony. Istenfélő és szeret téged.

— Nézzük meg, pap bácsi, nézzük meg most mindjárt! — kezdi rángatni hirtelen a kabátomat a Vera-gyerek.

— Hát jó, nézzük meg — hagyom rá. — De hogy? Honnan?

— Hát ahonnan a Pista megmutatta.

S már vezet is, valósággal hurcol magával a kezemnél fogva. Hátramegyünk a nagy sötét udvaron a házmesteri lakás egyik ablakához. Fügöny takarja, de a függöny régi és foszlott. Egyik helyt jól be lehet látni rajta. Be is nézünk. Vera laposra nyomja az orrát az ablaküvegen. Jó arcú székely asszony áll a fa előtt, úgy látszik épp most fejezte be a díszítést. Elégedetten szemléli művét. Az arca piros, a szeme fénylik a jóleső, belső melegtől, a boldogságtól. A fa szép, meg kell adni. Csak úgy csillog, ragyog rajta a dísz, az angyalhaj, a gyertya. Mégsem ez tetszik az asszonynak, látszik. Nem is a fát látja. Szőke fejecske rajzódik fel lelki szemei előtt, melynek hordozójáról azt hiszi, kint van a kapu alatt, Pista gyerek biztos társaságában, s a karácsonyi csengő szavát várja. Aki pedig itt lapítja már laposra az orrát az üvegen a hónom alatt s aki most hirtelen sutogni kezd.

— Pap bácsi, — mondja, — pap bácsi, én látom. Látom a Jézuskát az édesanyám szemiben.

Egészen nekihevíül a lelkesedéstől, amint izgatottan részletezi:

— Kicsi bölesőben ül, vidáman hintázik benne, s az arca . . . az arca csupa kacagás. Pap bácsi, olyan drága a kicsi Jézus!

Oh, áldott Isten, ki látni engeded a gyermeket, ahol a felnőttek szemei sokszor oly reménytelenül vakok! Nem hiába mondotta volt Te legjobbjak Fiad: Ilyeneké a mennyeknek országa!

Aztán hirtelen csak megmozdul Vera, odanyomja puha, meleg száját a kezemre, s azután elszalad tőlem a házmesteri lakás bejárata felé. Szalad sebesen, mint a szél. Nem is a lábai viszik, inkább a lelke. Felrántja az ajtót, nyitva is hagyja maga után. Így látom, hogy a konyhába ér be s hallom izgatott vékony gyermek-hangját, amint a bezárt szobaajtó előtt kiáltani kezd:

— Anyám! Édesanyám!

Megnyílik az ajtó s megjelenik benne az asszony ijedt arca. Sietve jön, látszik az aggodás rajta, nem tudja mire vélni a nagy kiáltozást, — de mégis úgy, hogy az ajtó nyílásakor elfedje testével a belső, drága titkot.

— Mit akarsz, Vera? Miért kiabálsz?

— Édesanyám! — lelkendezik a leányka. — Engedje, hogy megcsókoljam a szemét!

— A szememet? Miért, te gyermek?

Am Vera már a nyakán csüng közben s meleg, édes csókokat záporoz a drága szemekre. Ugy lihegi, egy-egy csók között:

— A Jézuskáért! A Jézuskáért, hogy eljött!

S egyszerre megfordul a csókok árja, most már az anyja szórja a felnyílt, látóra tágult, nagy gyermek-szemekre. Számolatlanul.

— Én . . . édes . . . bogaram!

Szent-Iványi Sándor.

Karácsony a szeretet ünnepe.

„A csodavárók váljanak csodatévökké“ szent karácsony ünnepe alkalmával. Erős a hitem, hogy ez a csoda élményünké válik s mindnyájan részeseivé leszünk, akik erősen hiszünk benne. 1941 karácsonya nehéz problémák elé állít bennünket. Szövetségünk minden tartalékpénzét kiosztotta a menekültek és más arra rászorultak között. Ez évben a háború miatt *nagyobb a szükség*, mint az előző években s ezért *nagyobb és áldozatosabb segítséget* kell nyújtanunk, mint bármikor ezelőtt.

Első decemberi összejövetelünk alkalmával már felcsillan egy kis reménysugár, hogy asszonyaink megértik a karácsonyi hívó szót. Liszt, zsír, zsemlye, kenyér adagjaik felajánlásával áldoztak az első kérő szóra, karácsonyi akciónk céljainak megvalósításához. Szeretnők, ha ez évben sem kellene kicsinyeinket szeretetsomag nélkül hagynunk. Süteményt, fűgét, cukrot, még pedig *kockacukrot* kérünk, hogy szaloncukrot készíthessünk belőle házilag. A múlt évben is az asszonyok adták össze a szeretetsomagokat, vagy a hozzávalót. Igyünk egy-két hétig keserűbb teát vagy kávét s édesítsük meg helyette a kicsinyek karácsonyi örömét. Szeretnénk, könyveket adományozni nemcsak iskolásgyermekünknek, hanem azoknak a tehetséges székely leányoknak is, kik a népművelés keretében tartott előadások során szorgalmukkal kiváltak.

Legfontosabb azonban a *cipő- és ruhaadomány*. Aki ma segít adományával, az a legnagyobb szolgálatot teszi a szegénytámogatás terén Nőszövetségünkön keresztül. Ez évben nem oszthatunk élelmiszereket, mert a jegyrendszer korlátozza szándékunkat. Ezért van nagyobb összegre szükségünk, hogy a rászorultakat pénzzel segíthessük. Legfőbb célunk a sokgyermekes szülők gondjainak enyhítése. *Sokat* kérünk kedves testvéreinktől és igen *sokféle* a kérésünk. Nyújtsanak segítséget, hogy a nehéz időkben is megfelelhessünk vállainkra nehezedeő munkánknak.

Hála a jó Istennek, első megmozdulásunk, műsoros estünk szép jövedelmet hozott segélyakciónk javára. Illesse e helyről is köszönet *Ürmössy Zsigmond* testvérünket, ki Erdélyben gyűjtött színes képei vetítése és zamatos ízű előadása útján feledhetetlen estét nyújtott számunkra. Hasonlóan kedves és gyönyörködető látvány volt ifjaink fonójelenete is. Köszönjük a szereplők közreműködését.

Az *Ürmössy-házaspár* egy szép és értékes, fekete, délutáni selyemruhát ajánlott fel sorsolás útján való megvételre. Testvéreink figyelmébe

ajánljuk. Egy sorsjegy ára 1 pengő. Az ajándékozókra Isten áldását kérjük.

Vásárunkat a karácsony előtti két vasárnapon délelőtt 10—1 óra között folytatjuk a Nőszövetség otthonában. Ez alkalommal is lehet sorsolási számot előjegyeztetni, úgy a ruhára, mint *Benczur Ida* értékes virágfestményére. Az utóbbi sorsolási előjegyzés 40 fillér és a begyűlt összegben második csecsemő-kelengyénket egészítjük ki, melynek kiosztása december végén válik esedékessé. Mind-ezeket híveink szíves pártfogásába ajánljuk. Karácsonyi akciónkat a következő elgondolásban kívánjuk megvalósítani:

1. Mindenekelőtt katonáinkra gondolva, érmelegítőket, sálakat és szeretetsomagokat juttatunk el a Vöröskereszthez.

2. December 21-én, vasárnap délután fél 4 órakor lesz a gyermekek és az ifjúság karácsonyfa-ünnepélye a Koháry-utcai templomban. Az ünnepség után kisebb gyermekeink, a gyermekistentisztelet résztvevői (12 évig) cukorka csomagot kapnak. Az iskolás gyermekek között kötött holmit és könyveket osztunk szét.

3. December 20-án és 22-én délelőtt 10—2 óráig és délután 4—8 óráig pénzadományt osztunk szét a Nőszövetség helyiségében (V. Koháry-utca 4. I. em. bal lépcső). A karácsonyfaünnepély után a sokgyermekes szülők részesülnek segélyben. Használt ruhaneműt csak a beérkezett adományok arányában tudunk kiosztani.

Tájékoztatásul közöljük, hogy szórványaink számára ez évben szeretetsomagot juttatni nem tudunk, ezért kérjük, hogy a szükségletet maguk adják össze. Pénzadományban minden arra rászoruló testvérünk részesül lakóhelyére való tekintet nélkül.

A jó Isten áldása legyen megkezdett munkánkon, az adakozókon és a megsegítetteken. A Nőszövetség vezetősége nevében

vitéz Nyiredy Gézáne főtitkár.

Országzászlóavatás Bölönben.

A nemzeti érzés szimbólumaival országunk kezd díszelgni. Az ereklyés országzászló nagy és magasztos eszmére figyelmeztet: a szentistváni gondolatra, a csorbitatlan Magyarországra. Bölön Erdély minden közjogi változásaiban az átmenő forgalom útvonalán fekküdt. Ma Erdővidék határszéli községe. A földrajzilag kialakult székelyföldi zsák fenekén, határaiban megcsontitva nyomorog. Közlekedése Sepsiszentgyörgy felé a falu végéhez közel el van vágva. Román katona szuronya tiltja el a lakókat földjeik megművelésétől és erdejök kitermelésétől. Gazdaságilag teljesen érthetetlen helyzetbe került Bölön s ez a jómódú székely község ma a leromlás következményeit sanyli.

A húsz évi oláh uralom derekas kiállása után Pestszenterzsébet m. város nem választhatott volna méltóbb községet arra, hogy országzászlóval erősítse magyar hitében és testvéri érzésében. Nem az ünnep-

ségek külső és hamar eltűnő fénye az, ami a lakosság lelkét különösen megragadta és határtalan örömmel töltötte el, hanem a lelki felemelkedés mellett a székely értelmi képesség kiművelésének lehetősége.

Az országzászlót adományozó megyei város vállalta 2—3 gyermek taníttatását az ipari és kereskedelmi pályára. Ugyanekkor a bölöni Mikó-család elszármazottjai szintén egy gyermek neveltetését vállalták. A többi elszármazottak a „Felszabadulás Emlékalap” létesítésével biztosították, hogy a falusi iskola kiváló növendékei jutalmazásokban részesüljenek.

A hazafias érzés, az erkölcsi nevelés és szellemi felemelkedés ily mérvű támogatása emeli ki a bölöni zászlóavatást a szokásos ünnepek közül. Uzoni Imre ny. gimn. tanár elnöklése alatt működött helyi bizottság nagy körültekintéssel s az ünnepély jelentőségéhez szokott keretben bonyolította le a november hó 9-én végbement lélekemelő ünnepséget.

A helyi szereplők a székely lélek mélységeit tárgyalták föl a zászlóavatási ünnepen. Az őket megillető elismerés és dicséret — az ünneplők részéről osztatlan egyetértésben nyilvánult.

A vendégek részéről kiemelendők: Petszenterzsébet megyei város kiküldöttjei: dr. Ojtozi Miklós pü. tanácsnok, csíkszentmihályi Balla Gyula főjegyző és Csondor István dr. népjóléti tanácsnok. Háromszék vármegye főispánja altorjai báró Apor Péter titkára által és az alispán dr. Barabás Andor, dr. Tankó Béla főszolgabíró által képviseltették magukat az ünnepségen.

Az elszármazottak közül a budapesti bizottság nevében Kisgyörgy Áron szerkesztő és főintéző számolt be a zászlószegajánlás és Emlékalap körül kifejtett tevékenységről és ő válaszolt az elszármazottak üdvözlésére. Ugyancsak Budapestről a Székely Hadosztály nevében beszélt Nagy Áron asztalos afia.

Az ily ünnepek — magától értetődően — a mindig lelkes nők közreműködését nem nélkülözhetik. A helyi nőegylet is dicséretre méltó odaadással vette ki a részét minden vonatkozásban. A vendégek fogadása, ellátása és kellő szórakoztatása a vendéglátók kényes feladata — különösen falun. Ebben a vonatkozásban is Tana Albertné úrasszony kedvességgel, tapintattal, figyelemmel és a vendégek legnagyobb meglepedésére oldotta meg úri házában az adva volt feladatokat. A zászlóavatás ünnepi sorrendjében is nemzeti érzéstől lobogó és gyönyörű gondolatokkal teli szép beszédével — a nőegylet nevében — nagyban emelte az ünnepély sikerét. A nőegylet a zászlót adó megyei város küldötteinek négyenyűstös székely szőttest nyújtott át — a feleségek részére ünnepi emlékül.

Ugyanez ünnepség keretében helyezték el b. Farkas Sándor szülőházára a Szövetség által készített emléktáblát.

A bölöni nagytemplom bástyás vára egykor a lakosság védelmét szolgálta, de ma csak szép emlékként köríti a templomot. A dombon épült templom előtti ereklyés országzászló azonban szimbóluma annak a törhetetlen faji érzésnek, amely a bölöniek szívében él s amely a határszéli községben a hazafiság bevehető-

len sziklafészke és nem alkalmi bunker — szétomló cementerődje.

Figyelő.

Kommunista ellenes kiállítás.

A magyar történelem legvéresebb lapjai közé tartozik a bolsevista rémuralom néhány hónapja. Nemcsak azért, mert százak, jó, derék, dolgos, istenfélő magyarok pusztultak el a terror fiuk kezén, hanem mert ez a vörös téboly okozta megcsönkítésünk, húszéves nyomorúságunk, ezer és ezer ember vagyoni bukását, a dolgozó magyarok kezén amugy is ritkán megforduló pénz elértéktelenedését, a gazdasági nyomor olyan mélységeit és borzalmait, amire addig soha senki gondolni sem mert.

Magyarország diadalmasan letépte magáról a vörös vérszívó karjait, felszabadult, s húszévi páratlanul diadalmas, verejtékes munka után végre ott tartunk, hogy éledni kezdünk a húsz év előtti nemzetgyilkos hónapok csapásai alól. Határaink tágulnak, s ha szűkebb keretekben is, egész Európában Magyarország élelmezési ellátása a legjobb, ez az ország Európa legkiegyensúlyozottabb állama.

Mégsem céltalan, hogy a bolsevizmus ellen mi, magyarok is védekezzünk. Csak az isteni gondviselés mentette meg az egész világot, hogy a rablásra, rombolásra két évtized alatt tökéletesen felnevelt szovjet horda rá nem rontott Hazánkra is. Az örökös készenlét soha nem volt szükségesebb, mint ma. Mindenkinek egy emberként kell felsorakozni e Hazában a bolsevista mótely ellen, akárhová is rendelte a sorsa. A bolsevizmus soha nem jelentette a tömegek jólétét, hanem legtöbbször néhány idegenfajú vezér kénye kedvének, gyilkolási ösztönének kielégítését.

A bolsevizmus ezt a mindent leromboló, isten-tagadó, a családot leromboló munkáját fogja lélekbe-markoló képekben, bizonyítékokban a Budapesten 1941. december 4—20. között megnyíló Antibolsevista Kiállítás bemutatni.

Megelevednek előttünk az 1919. évi magyarországi vörös rémuralom szomorú emlékei, megcsodálhatjuk a Szegedről elindult ellenforradalom merész, életüket kockáztató férfiainak útját a keresztény lelkiség, s ezzel együtt Szent István Magyarországa győzelméig. De helyet kapott a német, olasz, francia, spanyol, bolgár, finnországi kommunista rombolások, tömeggyilkosságok eddig nagyközönség előtt soha nem látott anyaga is. Németország diadalmas hadserege hadizsákmányait mutatja be, köztük egy teljesen épségben maradt GPU kínzókamrát, annak többszáz kínzóeszközét. A magyar hadsereg dicsőséges hadjáratának hadizsákmányai vonul fel, hogy ezzel az itthonmaradtak előtt is igazolja a magyar honvédség nagyszerű harci teljesítményét a nála százszor nagyobb szovjet állam.

A rendkívül érdekes kiállításra külföldről is nagy számban érkeznek látogatók. A magyar nagyközön-

ség és főleg a vidék látogatásának megkönnyítésére a MÁV féláru utazást engedélyezett, mely december 1—15 között van érvényben.

Magyarországot a sarlós-kalacsápos vörös lobogótól nagyrészt a magyar vidék józansága, a magyar paraszt földszeretete, a magyar tisztviselő erkölcsi ereje, s legfőképen a magyar katona újra megtalált kardja mentette meg. A kiállítást rendező MOVE országos elnöksége nagyértékű nemzeti feladatot teljesít, amikor Szeder János országgyűlési képviselő indítványára és irányítása mellett ezt a kiállítást megrendezi. Amiképpen 1919-ben a szegedi MOVE keretében alakult meg az első ellenforradalmi csoport, a MOVE vezetők álltak a fehér hadsereg élére, úgy most is példátmutató a MOVE ez az éles kiállása. Biztosak vagyunk, hogy minden magyar egy emberként sorakozik fel a bolsevista ellenes küzdelmek zászlaja alá: Isten, Haza és a Család szentségének jelszavával.

Könyvek karácsonyra.

A magyar könyv-piacon most megjelent könyvek közül szeretnénk néhányat ismertetni olvasóink előtt, hogy a nehéz problémában: mit adjunk karácsonyra! — valami kis segítséget nyujtsunk.

Erdélyi kaland. Országjáró VI. b. Irta: Rónay Mária. Öt budapesti kislány kalandjairól szól ez a szép kiállítású könyv, akik egész éven át megtakarított pénzükből beutazzák a felszabadult Erdélyt. Kedvenc tanárnőjük kíséri őket ezen a felfedező úton, mely sok kedves epizóddal, izgalmas élménnyel bővelkedik. Egy kémét is lelepleznek közben a lányok, de Erdély történelmi emlékeit is végig élvezik. A könyv érdekes, iránya vonzó, s ráadásul megismerteti az olvasóval Erdélyt. A mi számunkra pedig külön vonzóerővel is bír: tele van a könyv unitáriusokkal, unitárius emberekkel és unitárius templomok, iskolák, emlékek leírásával. Helyet kapnak benne halott nagyjaink, de az élők közül is sokan. Így: Kelemen Lajos, a tudós történész, Gálffy Zsigmond és Márkos Albert, a kolozsvári kollégium igazgatója, illetve tanára, Szent-Iványi Sándor lelkész. A könyvet a Hungária-nyomda adta ki, melegen ajánljuk megvételre.

Farkas Zoltán: Foglyok angyala. (Képek Wrede Matild életéből.) Az Evangélikus Élet kiadása. 180 oldal. — *Wrede Matild bárónő*, a finn „foglyok angyala” talán legkedvesebb, legvonzóbb egyénisége a beimisszió egész történetének. Előkelő származása, vagyona és szépsége ellenére Isten elhívására már 18 éves korában odaszentelt életét a börtönlakók lelkének mentésére. A rabokat „gyermekeinek” és „barátainak” nevezte és nincs olyan gyermeke szeretetében felolvadó anyaszív, amely gyöngédebb szeretettel tudna gyermeke javán fáradozni, mint ahogy ő buzgólkodott ezeknek újjászülésén. Száz elbájosító, megrázó vagy mosolyra indító kép rakja össze egy Krisztus szolgálatában mindent feláldozó élet sugárkoszorús mozaikját. Nem hiszünk, hogy lehetne olyan Krisztus ügye iránt közönyös

vagy hideg szív, akit Wrede Matild egyénisége meg nem ragadna s meg nem mozdítana. Missziói célú ajándékozásra tehát kiválóan alkalmas. Nagyon kedves olvasmánya lehet az *ifjúságnak* is, melegen ajánljuk azért a szülőknek *karácsonyi ajándékkönyvül*. Ára egészvászson kötésben, szép borítóval 4.— P. Megrendelhető az Evangélikus Családi Lap kiadóhivatalában, Budapest, VII., Damjanich-utca 28/B. Csekk-lapszám: 26.294. Portóra, csomagolásra 20 fillér mellékelendő. — De kapható minden egyházi könyvkereskedésben is.

Bárdos Artur: Játék a függöny mögött. A karácsonyi könyvpiac egyik legszebb könyve: külsőleg és belsőleg egyaránt. Persze, felnőttek számára. Az elmúlt évtizedek egyik legismertebb színházigazgatójának művészi élményeit foglalja magában. Színházalapítások, ma is nagy nevű színészek felfedezései, híres és irodalmi értékű színdarabok kibányászása és színrehozatala, szóval: ami egy főleg nem anyagi, hanem erkölcsi sikerekre törekvő színházigazgató küzdelmeit és sikereit jelenti, ezt a könyvet a művelt olvasó számára érdekessé teszi. Külön kell szólanunk a könyv kiállításáról, mely azt a bibliophilek számára csak annál értékesebbé teszi. Harmincegy több szín-nyomatú kép díszíti az amugy is pompás kiállítású könyvet és ad ritkán látott izelítőt a színpad-rendezés művészetéből. A könyvet melegen ajánljuk megvételre. Ára 12 P.

Maderspach Viktor: Havasi vadászataim. A Maderspachok izzó magyar lelkéről sokat hallottunk az 1848—49-es szabadságharc történetével kapcsolatban. A nagy ősök méltó utóda e könyv írója is, kinek a román megszállás alatt a magyar ügyért véghezvitt tetteiről sokat írtak napjaink sajtójában, de legalább ugyanannyit el kellett hallgatniok — magasabb állami érdekből. Ennek a Maderspach Vikornak a — sajnos, már posthumus — könyve a most ismertetett „Havasi vadászataim”. A Kárpátok bárcei között történik mindaz, amit Maderspach ebben a könyvben leír. Nem csak vadászkalandok ezek a történetek, igen sokszor a román hadsereg megfigyelése, vagy az azzal kapcsolatos csete-paték leírása is. Élvezetes olvasmány. Ára 9.60 P.

Ez utóbbi két könyv kiadásáért a dr. Vajna és Bokor könyvkiadó vállalatot illeti dicséret.

Kérés előfizetőinkhez. Lapunk előfizetői címére küldött példányok igen gyakran azzal a jelzéssel érkeznek vissza, hogy a címzett elköltözött, vagy ismeretlen. Ennek oka az, hogy az előfizetők címváltozásait nem jelentik be a kiadóhivatalnak. Ezen esetek elkerülése végett kérjük t. előfizetőinket, hogy a jövőben minden címváltozást bejelenteni szíveskedjenek az „Unitárius Értesítő” kiadóhivatala Budapest, V. ker., Koháry-u. 4. címen. Egyben kérjük kedves atyámfiait, hogy pénzküldeményeik rendeltetését is közölni szíveskedjenek a csekk-lapon, vagy pénzutasványon, nehogy félreértések következtében más célra könyveltessenek a küldött összegek.

Lapunk kedves olvasóinak boldog karácsonyi ünnepet és újévet kívánunk.

MINDAZON KEDVES HIVEINKNEK, akik névnapomra elküldötték szíves jókívánataikat, s az új helyzetben családomról is megemlékeztek, ez úton kívánom tolmácsolni hálás köszönetemet. Közel s távolban legyen a mindenható Istennek szent áldása a mi imádkozó testvéreinken!

Testvéri szíves üdvözlettel,
Kolozsvár, 1941. XII. 8.

Józan Miklós püspök.

Adventi istentiszteletet tart a Misszió Ház templomában dr. Csiki Gábor lelkész. A befejező adventi istentiszteletet december 21-én d. u. 6 órakor tartja.

Kecskeméten dec. 21-én d. e. 11 órakor urvacso-
raosztással egybekapcsolt istentiszteletet tart az evangélikus templomban Ferencz József lelkész.

Felsőgallán, dec. 26-án d. e. 11 órakor urvacso-
raosztással egybekapcsolt istentiszteletet tart Fe-
rencz József lelkész.

Egercsehi-bányatelepen, az állami iskolában
dec. 28-án d. e. 10 órakor istentiszteletet tart és
urvacsorát oszt Ferencz József lelkész.

Istentiszteletek karácsony ünnepén. Budapesti
templomainkban a szokott időben, ünnep első és
másodnapján urvacso-
raosztással egybekapcsolt is-
tentiszteleteket tartunk. Ezen kívül urvacsorát
osztunk elsőnapján Pestszentlőrincen d. e. 11 óra-
kor, Pestszenterzsébeten, az Erzsébet-u. iskolában
d. e. 9 órakor, Csepelen a polgári iskolában d. e.
11 órakor, Budafokon a ref. templomban d. u. 4
órákor, másodnapján Sashalmon a Kossuth-téri is-
kolában d. u. 4 órákor.

Az esztendő utolsó napján d. u. 6 órákor és az
újesztendő első napján templomainkban a szokott
időben istentiszteleteket tartunk.

Szász Dénes IV. éves teol. hallgatót küldte ki a
budapesti egyházközség kérésére a Theológiai Aka-
démia ünnepi légátusként, aki Pestszentlőrincen,
Budafokon, Csepelen és Sashalmon végez szolgál-
atot.

Székelyföldi legények és leányok úrvacsorája.
Karácsony elsőnapján délután 6 órákor a Misszió
Ház templomában úrvacsorát osztanak azoknak a
székely legényeknek és leányoknak, akik elfoglalt-
ságuk miatt a délelőtti karácsonyi istentiszteleteken
nem vehetnek részt. Az őszi hálaadás alkalmával
tartott délutáni urvacso-
raosztáson is szép számmal
gyültek egybe, s a délutáni adventi istentisztelete-
ken is 35—45 jelent meg közülök áhítatos buzgó-
sággal.

A Berde bizottság munkájáról az Unitárius
Közlöny novemberi számában újabb örvendetes tu-
dósítást olvastunk s arra olvasóink figyelmét is
felhívjuk. A budapesti egyházközség keblit tanácsa
is 600 pengőt szavazott meg egy több gyerekes sze-
génysorsú családból származó székely gyermek ta-
nítottatása céljára.

Kriza Önképzőkörünk Kolozsvárt ismét meg-
kezdte működését. A román uralom utolsó éveiben
működése szünetelt s örvendünk, hogy az most
újra középiskolás növendékeink önképzését tovább
szolgálhatja. Az önképzőkör védnök-tanára Gálffy
Mózes, akinek vezetésével, hisszük, hogy a régi elő-
dök nyomdokain halad tovább a kör munkája.

Az 1942. évi Unitárius Naptár Benczédi Pál
szerkesztésében megjelent és az Iratmisszióban kap-
ható. Ára 70 fillér. Ismertetésére visszatérünk.

Gr. Széchenyi István emlékezetét idézte Simén
Dániel teol. tanár az Unitárius Irodalmi Társaság
októberi ülésén tartott székfoglaló ülésében.

Az „Unitárius Egyház” c. havi szemlénk ismét
megjelenik. A lap jelenlegi címe: „Székelykeresz-
turkőri Unitárius Egyház”. Szerkesztője Marosi
Márton székelyszentmihályi lelkész. A szemle egy-
házi életünk kritikai figyelője.

A Nőszövetség december 8-án tartotta kará-
csónyi segítő akciója javára szokásos műsoros est-
jét. Buzogány Anna megnyitója után Ürmössy Zsig-
mond: „A székelyföld fenyevesei között” címen
tartott érdekes előadást, melynek során több, mint
kétszáz saját színes fényképfelvételében mutatta
meg a hazatért Erdély természeti szépségeit. Fonó
jelenetet mutattak be az unitárius fiú- és leányegy-
letek tagjai.

Benczédi Sándor csüredöngölőt táncolt. A szépen si-
került műsoros est megrendezése dr. vitéz Nyiredy

Népfőiskolai tanfolyamot készít elő 1942 fe-
bruár havára az Unitárius Teológia Akadémia tanári
kara és ifjúsága. Örvendünk, hogy Balázs Ferenc
egykori lelkésztársunk szívében megálmodott gon-
dolat most valósággá érlelődik.

A fennálló sajtókamarai rendelkezések értel-
mében közöljük, hogy az eddig megküldött tiszte-
letpéldányainkat, 1941. december hó 31-én megszü-
ntetjük.

Uj kongrua törvény megalkotását sürgette a
felhatalmazási vita rendjén parlamenti felszólalá-
sában Molnár Lajos ref. lelkész, országgyűlési kép-
viselő. Javasolta a kongrua értékhatárának feleme-
lését és kérte a teljes korpótlék összegének folyó-
sítását. Sürgette a lelkészi kar OTBA tagságának
rendezését. Kulturadó bevezetésének fontosságát
hangoztatta azzal a javaslattal, hogy a felekezeti
iskolákat fenntartó hívek mentesüljenek alóla.

Bölöni Farkas Sándor emléktábla. November
9-én leplezték le Bölöni Farkas Sándor emléktáb-
láját Bölönben. A táblát a Szövetkezetek Köz-

pontja vezetősége és a Gondoskodó Társaság állították a szövetkezeti mozgalmak nagy előharcosának. *Elekes* Dénes vezérigazgató afia mondott beszédet, majd a család nevében *Lőfi* Béla elemi iskolai igazgató afia vette át a táblát azzal az ígérettel, hogy a nagy magyar világjáró szülőháza helyén álló házon elhelyezve becsülettel megőrzi. A Bölönből elszármazottak is szép számmal jelentek meg az ünnepségen, kiket *Pál* Tivadar köszöntött meleg szeretettel.

Cserkészünnepély. November hó 23-án délután 6 órai kezdettel rendezte meg a cserkészcsapat minden évben szokásos ünnepélyét a Szeffe helyiségében. Eddig táborozási beszámolók voltak ezek a kedves esték, az idén azonban a rendkívüli helyzet következtében cserkészeink nem mehettek táborozásra s így az ünnepély sem lehetett beszámoló a tábori életről. A csapat itthoni élete elevenedett hát meg szemünk előtt. Az ünnepélyt *dr. Veres* Pál egyetemi tanár, a Cserkész Szervező Testület elnöke nyitotta meg. *Fodor* Béla örsvezető *Végyvári*: „*Mindhalálig*“ c. versét mondta el, utána pedig katonanótákat énekelt a csapat. „*R. O. 47-nek nem sikerül*“ címen egy kis légoltalmi tárgyú jelenet következett, melynek szereplői *Varga* Dénes, *Nyiredy* Géza, *Spuller* Jenő, *Szalay* Győző, *Fodor* Béla, *Jakab* István, *Szőke* Jenő, *Pásztor* Endre, *Pethő* István és *Kozma* Tibor voltak. *Nyiredy* Géza s. tiszt egy szép örsinaplótörédéket olvasott fel, majd apródok ének következett s befejezésül a „*Bécsiszelet*“ c. rövid jelenet *Benzedi* Laci, *Merész* Gábor, *Burján* Ferenc, *László* Zoltán, *Pál* Ottó, *Kádár* Ferkő, *Sütő* Nagy Laci és *Márton* József előadásában. Ebben a jelenetben mutatkoztak be a közönségnek a legfiatalabbak. Az egyes számokat *vitész Nyiredy* Szabolcs kötötte össze szellemesen. Az ünnepélyt tánc követte. Reméljük, hogy a következő alkalommal már tábori élmények bemutatását élvezhetjük.

Dr. Kovács Lajos, sepsiszentgyörgyi lelkész, egyházunk egyetlen theol. doktora, október hó végén az újszövetségi szakcsoportból és a bibliai görög nyelvből teol. tanári vizsgát tett, s teol. m. tanári képesítést szerzett. Fiatal lelkésztársunk munkájához további kitartást kívánunk, közelebbről megjelenő magántanári értekezését érdeklődéssel várjuk.

A Budapesti Dávid Ferenc Egylet november 28-án tartott felolvasó ülésén *Ferencz* József imája és *dr. vitész Nyiredy* Géza megnyitója után *Kellemen* Lajos tartott érdekes előadást „*Dávid Ferenc emlékei Erdélyben*“ címmel. Reméljük, hogy az értékes felolvasást a közeljövőben nyomtatásban látjuk. Az ismert nevű *Hajdu* Anna énekművésznő és *Bíró* Mária hegedűművésznő számaikkal emelték az est színvonalát, mely *dr. Csiki* Gábor lelkész zárószavaival ért véget.

Márkos Jenő, presbiter, kereskedelem- és közlekedésügyi minisztériumi előadó afiát a kolozsvári egyetemen a jogtudományok doktorává avatták. Szeretettel gratulálunk.

A Nemzetvédelmi Kereszt ünnepélyes átadásán a Városi Színházban a kitüntetettek sorában láttuk *vitész Kozma* Ferenc, *vitész Szinte* János, *Szent-Iványi* Sándor, *Gyallai Pap* Domokos, *vitész Gidó* Béla, *Köröspataki Kiss* Károly, *Nagy* Aron, *Borbély* Tihamér és *Kovács* Zsigmond atyánkfiait. Örömmel tölt el bennünket, hogy a kitüntetettek között sorainkból ilyen szép számmal szerepelnek.

Nyugtázás. „*Dr. Iván László*“ emlékalapra a Berde-bizottság javára adakoztak: „*Dr. Iván László*“ emlékalap tőkége 107 P 20 f, ebből 30 P-t *Czeglédi Józsefné* juttatott hozzánk. 30 P *dr. Matolay* Györgyné; 25 P *Simon* Mihály Pálné; 20 P *v. Filep* József; 18 P *Nyiredy* János, *Schmittné* Vass Ilona, *dr. Irsai* Ernő; 13 P *Nyiredy* Erzsébet; 12 P *Nyiredy* Jenő, *Nyiredy* István, *Pákei* Hegyi Izabella, *Kisgyörgy* Endre; 10 P *Rédiger* Károly, *Ürmössy* Sándor, *Ferenczy* István; 8 P *dr. Vajda* Ákos, *Tarján* Árpád, *dr. Surányi* Ede; 7 P *Ferenczyné* Gyarmati Ilona; 6 P *Kriza* Kálmán, *Halász* Jánosné, *Székely* Kocsárd; 5 P *Pethő* László; 4 P *özv. Nyiredy* Gézané, *Csucusi* László, *Szabó* Gáborné; 3 P *Weress* Ákos, *Belovary* István, *Gálfalvy* István, *Koltai* Benedekné, *Ujvári* László, *dr. Lőrincz* Ákos; 2 P 60 f *Arlóy* Győzőné; 2 P 40 f *özv. Viola* Miklósné; 2 P *Kereki* Gábor, *dr. Rajezi* Mária, *Nyiredy* Lajos, *Hegedüs* Szilárd, *özv. Prosch* Ferencné, *Kis* Irén; 1 P *Hautler* Ferencné, *Kádár* Ferenc, *ifj. Barabás* István, *dr. Kaplay* Imréné, *Fejér* Domokos, *özv. Kis* Jenőné, *Tauffer* Béláné, *Zsigmond* Lőrinc, *Koháry* Endre. Összesen 437 P 20 f, ebből Kolozsvárra az Egyházi Pénztárhoz eljuttatunk 400 pengőt. *Vitész Nyiredy* Gézané s. k. a „*Dr. Iván László*“ emlékalap pénztárosa.

Lelkeszi Nyugdíjalap javára az alábbi szíves adományok érkeztek november hóban: *dr. Zsakó* Andor 6, *Unitárius Misszióház* (perselypénz) 14, *Sófalvy* Sándor 2, *dr. Surányi* Ede 5, *B. Páll* Mária 1, *Kerestély* Domokos 1, *özv. Jáky* Nándorné 2 pengő. Összesen 31 pengő. *Zsigmond* pénztáros.

Az Unitárius Iratmisszió és Egyházközségi Könyvtár közleményei. Biblia kapható az Iratmissziónál V., *Koháry*-u. 4. I. em., vasárnap délelőtt 10—11-ig és csütörtökön délután 5—6-ig 1 P-től 3 P-ig különböző kiadásban.

Ugyanott kaphatók az imádkozásra és a bibliáolvasásra tanító következő művek:

Boros György dr.: *Szívemet hozzád emelem* 2.— és 5.— pengő, *Szent-Iványi* Sándor: *Áhitat* kis könyve 58 fillér. *Clarke*—*Szentiványi*: *Keresztény imádkozás* 4.— pengő. *Vári* Albert: *Imádságos könyv* 1 pengő 40 fillér. *Szent-Iványi* Sándor: *Utravalóul* 10 fillér. *Szent-Iványi* Sándor: *Szenvedés* 20 fil. *A Biblia* U. K. K. 5 fillér. *Dr. Martineau* *Jakab* *Imakönyv* 25 fillér.

Ezeket a műveket olvashatja a könyvtár minden tagja, aki évi 1 P-vel beiratkozik az egyházköz-

ségi könyvtárba, ugyanott vasárnap délelőtt 10—11-ig és kedden délelőtt 10—12-ig a főkönyvtárosnál.

Hivatalos rész.

565/1941. szám.

MEGHIVÓ.

A Budapesti Unitárius Egyházközség 1941. évi december hó 21-én (vasárnap) délelőtt 10 órakor közgyűlést tart a Koháry-utcai templomban, melyre híveinket tisztelettel meghívjuk.

Budapest, 1941. évi december hó 9-én.

Barabás István lelkész. vitéz Kozma Ferenc gondnok.

T á r g y s o r o z a t:

1. Dr. Kozma Jenő egyházközségi gondnok lemondása. 2. Az 1942. évi költségvetés tárgyalása. 3. Templom tatarozás stb.-ről jelentés. 4. Szövetség-utcai ház eladása és a vételár elhelyezése 5. Esetleges indítványok 48 órával előbb írásban előre adandók be.

(A közgyűlést megelőző kebli tanácsi ülés december hó 17-én délután 6 órakor lesz.)

Istentiszteleti sorrend jan. hónapban:

H O L	Melyik napon	Mely órában	Szolgálatot végzi
A) Templomokban:			
V., Koháry-utca 4. . . .	1, 4, 11	d.e. 9	Szent-Iványi S.
" "	18, 25	" "	Szent-Iványi S.
" "	1, 4, 11	d.e. 11	Barabás István
" "	18, 25	" "	Barabás István
IX, Hőgyes Endre-u. 3. (Misszióház)	1	d.e. 10	Ferencz József
" "	4	" "	Ferencz József
" "	11	" "	dr. Csiki Gábor
" "	18	" "	Ferencz József
" "	25	" "	dr. Csiki Gábor
B) Körzetekben:			
X., Máv.-telep. Prot. Imaház	4	d.u. 4	Ferencz József
" "	18	" "	dr. Csiki Gábor
Csepel áll. isk.	11	d.e. 9	Pethő István
Kispest áll. isk.	4, 18	d.e. 9	Pethő István
Pestszenterzsébet . Erzsébet u. isk.	25	" "	Pethő István
Pestszentlőrinc	1, 4, 11	d.e. 11	Pethő István
" "	18, 25	" "	Pethő István
Rákospalota Máv telepi iskola	11	d.u. 4.	Barabás István
C) Vidék:			
Debrecen unit. templom	4	d.e. 10	dr. Csiki Gábor
Dunapataj. Unit. templ.	1, 4, 11	de. 10, du. 3	Kereki Gábor
" "	18, 25	" "	Kereki Gábor

Vásároljon bibliát, énekeskönyvet, könyvet

karácsonyra az Irtatmissziótól

Koháry-utca 4. I. emelet. — Hivatalos órák:
vasárnap d.e. 10-11-ig és csütörtök d.u. 5-6-ig

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

Felelős szerkesztő: Szent-Iványi Sándor
Felelős kiadó: Ferencz József

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon 117-529.

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj egy évre 4.— P.

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség

A lap elfogadása előfizetésre kötelez.

Utánaküldés kizárva!

Uj cím: